

Σχετικά με την θεσμική νομιμοποίηση της Σχισματικής Έκκλησίας της Ουκρανίας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΛΕΓΓΙΔΗΣ, τ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΠΘ.

Θεσσαλονίκη 6/9/2019.

Πρός

τήν Ίερά Σύνοδο

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἱ. Γενναδίου 14

115 21 Ἀθήνα

Κοινοποίηση: Σέ ὅλα τά μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΘΕΜΑ: Σχετικά με την θεσμική νομιμοποίηση της Σχισματικής Έκκλησίας της Ουκρανίας.

Μακαριώτατε Ἅγιε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐν ὄψει τῆς ἐπικείμενης συγκλήσεως τῆς Ἱεῤῥας Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ὡς ἐλάχιστο μέλος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλά καί ὡς καθηγητής τῆς Δογματικῆς Θεολογίας τῆς Ἐκκλησίας, θά ἤθελα –μέ αἴσθηση εὐθύνης– νά θέσω καί ἐγώ ταπεινῶς ὑπόψη Σας τίς Ἐκκλησιολογικές – Δογματικές διαστάσεις, ἀλλά καί τίς σωτηριολογικές προεκτάσεις τῆς ἀπροϋπόθετης ἀποδοχῆς σέ ἐκκλησιαστική - μυστηριακή κοινωνία τῆς Σχισματικῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας, στήν περίπτωση βέβαια μιᾶς ἐνδεχόμενης Συνοδικῆς ἀπόφασῆς Σας γιά τήν ἀναγνώριση τοῦ «Αὐτοκεφάλου» τῆς.

Τό πρῶτο καί μεῖζον θέμα εἶναι, στήν προκειμένη περίπτωση, τό Ἐκκλησιολογικό θέμα, πού ἀφορᾷ τήν ταυτότητα τοῦ ἐν λόγω «ἐκκλησιαστικοῦ μορφώματος». Πρῶτα, δηλαδή, θά πρέπει νά ἐξεταστεῖ, ἂν τό «μόρφωμα» αὐτό πληροῖ τίς προϋποθέσεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος. Ἄν, ἀντίθετα, ἀναγνωριστεῖ τό «Αὐτοκέφαλό» του, τότε αὐτομάτως ἀναγνωρίζεται καί ἡ ἐκκλησιαστική «νομιμότητα» τῆς Σχισματικῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς γνωστόν, γιά τήν Σχισματική Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας ἔχει προηγηθεῖ Πανορθόδοξη καταδίκη μέ καθαιρέσεις καί ἀφορισμούς. Αὐτή ἡ Πανορθόδοξη καταδίκη δέν ἔχει ἀνακληθεῖ. Τελευταῖα, μέ Τόμο Αὐτοκεφαλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (11-1-2019), ἔγινε μιᾶ ἀγιοπνευματικοῦ καί ἐκκλησιολογικοῦ χαρακτήρα θεσμική ὑπέρβαση, πού δημιουργεῖ εὐλόγα ἐρωτήματα γιά τήν ἐκκλησιαστική νομιμότητά τῆς. Καί τοῦτο, ἐπειδῆ δέν τηρήθηκαν -ἀπ' ὅσο τουλάχιστον γνωρίζουμε- θεμελιώδεις Ἀγιοπατερικές καί Ἀγιοπνευματικές προϋποθέσεις, πρᾶγμα πού δημιουργεῖ εὐλογες ἐνστάσεις γιά τήν Κανονικότητα τῶν ὄρων-πρῦποθέσεων τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως, ἐφόσον ἀποδεδειγμένως δέν ἐκφράστηκε δημόσια μετάνοια καί ἀποκήρυξη τοῦ Σχίσματος. Μέ ὅσα λέμε στήν προκειμένη περίπτωση, δέν σημαίνει ὅτι ἀμφισβητοῦμε τήν θεσμική ἀρμοδιότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νά παραχωρεῖ Αὐτοκεφαλία, μέ τήν συναίνεση βέβαια τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἐκφραζομένης συνοδικά. Ἐδῶ, τίθεται μόνον τό θέμα τῶν ἔγκυρων προϋποθέσεων γιά τήν ἔκδοση τοῦ σχετικοῦ Τόμου.

Κατά τήν Βιβλική μαρτυρία (Μθ. 4, 17, Α' Κορ. 5, 1-5 καί Β' Κορ. 2, 6-8), ἀλλά καί κατά τήν Ἀγιοπατερική καί Ἀγιοπνευματική Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ **ἐνταξη ἢ ἡ ἐπανένταξη στό ἕνα καί ἀδιαίρετο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας προϋποθέτει ὀπωσδήποτε τήν βαθιά βίωση καί**

τήν ειλικρινή ἔκφραση μετανοίας ἐκ μέρους τοῦ ὑπὸ ἔνταξη ἢ ἐπανένταξη μέλους ἢ τῆς εὐρύτερης Κοινότητας.

Ἡ προϋπόθεση ἐκφράσεως τῆς μετανοίας δέν ὑπερβαίνεται οὔτε ἀκυρώνεται ἀπὸ κανένα θεσμικὸ πρόσωπο ἢ θεσμικὸ ἐκκλησιαστικὸ φορέα. Δέν ὑπάρχει καμία Οἰκονομία τῆς Ἐκκλησίας, πού νά μπορεῖ νά ὑποκαταστήσει ἢ νά ἀκυρώσει τήν μετάνοια. Ἡ μετάνοια καθεαυτὴν συνιστᾷ τήν θεμελιώδη προϋπόθεση καί τό πνευματικὸ «κλειδί» δεκτικότητας καί οἰκειώσεως τῆς Οἰκονομίας τῆς σωτηρίας, ἀλλά καί τό «κλειδί» γιά τήν ἐνεργοποίηση ἢ τήν ἐπανενεργοποίησή της, σύμφωνα μέ τήν Βιβλική μαρτυρία: «Μετανοεῖτε, ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Μθ. 4, 17).

Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τόν λόγο, καί τό Μελιτιανό Σχίσμα ἀποκαταστάθηκε στήν ἀρχαία Ἐκκλησία, ὅταν προηγήθηκε ὄχι μόνον ἡ ἔκφραση μετανοίας, ἀλλά καί ὁ ἀναθεματισμός τοῦ Σχίσματος ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς Σχισματικούς. Καί ὅπως χαρακτηριστικά σημειώνει ὁ ἅγιος Θεόδωρος Στουδίτης, «ἀναθεματίζοντες τό ἴδιον Σχίσμα, ὡς φασι, δεδεγμένοι εἰσὶ τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ» (Ἐπιστολή Μ', Ναυκρατίῳ τέκνῳ, PG 99, 1053C). Τότε μόνον ἀκολούθησε ἡ Πανορθόδοξη Συνοδική ἀποκατάστασή τους, στήν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο.

Στὴν περίπτωση τῆς Σχισματικῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας, ὅπως φαίνεται, δέν ζητήθηκε καί δέν ἐκφράστηκε καμία μετάνοια. Ἐδῶ, στήν πράξη, ἀκυρώθηκε ἡ μετάνοια, πού εἶναι ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου καί διαχρονικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτό καί δέν μπορεῖ νά γίνεταί λόγος γιά Ἐκκλησιαστικὴ Οἰκονομία. Στὴν πραγματικότητα, **πρόκειται γιά κατάφωρη ἐκκλησιαστικὴ παρανομία, πού καθιστᾷ ἀδύνατη τήν σωτηρία, ὄχι μόνο τῶν Σχισματικῶν, ἀλλά καί αὐτῶν πού κοινωνοῦν μυστηριακῶς μαζί τους,** ἀφοῦ καί αὐτοὶ καθίστανται ἀκοινωνήτοι (βλ. Β' Κανόνας τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, πού ἐπικυρώθηκε ἀπὸ τίς Οἰκουμενικὲς Συνόδους Δ', ΣΤ' καί Ζ').

Ἀπὸ τὰ παραπάνω, γίνεται σαφές, ὅτι τό ἐν λόγω θέμα εἶναι οὐσιαστικὰ Ἐκκλησιολογικό-Δογματικὸ, μέ ἀναπόφευκτες σωτηριολογικὲς προεκτάσεις, ὅπως πολὺ ὀρθά ἐπισημάνθηκε ἤδη στήν Ἐπιστολὴ τῶν Ἀγιορειτῶν Γερόντων πρὸς τήν Ἱερά Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους (Μάρτιος 2019).

Γι' αὐτό καί εἶναι πρωτίστως ἀναγκαῖο, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας νά ἀποφασίσει γιά τήν ταυτότητα τῆς Σχισματικῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας καί νά ζητήσῃ τήν ἐφαρμογὴ τῶν διαχρονικῶν ἐκκλησιαστικῶν ὅρων ἐπανεντάξεώς της, πού εἶναι ἡ μετάνοια καί ὁ ἀναθεματισμός τοῦ Σχίσματος. Ἡ πνευματικὴ αὐτὴ εὐθύνη ἐμπίπτει πλήρως στήν ἀρμοδιότητα τῆς Ἱεραρχίας, προκειμένου νά ἀναγνωρίσει τό ἐν λόγω «Αὐτοκέφαλο», τό ὁποῖο ἔχει βεβαίως καί ἄλλες παραμέτρους Κανονικότητας, ἐνόσω δέν λαμβάνει ὑπόψη τήν ὕπαρξη τῆς Κανονικῆς Ἐκκλησίας στήν ἴδια χώρα, ὑπὸ τόν Μητροπολίτη Κιέβου Ὀνούφριο, ἀπὸ τήν ὁποία Κανονικὴ Ἐκκλησία ἀποσχίστηκε. Τό «Αὐτοκέφαλο» δηλαδὴ, στήν προκειμένη περίπτωση, ἔχει χορηγηθεῖ σέ ἀμετανοήτους σχισματικούς. Καί αὐτό, τό πρωτοφανές καί ἀδιανόητο λογικῶς, ἱεροκανονικῶς καί ἀγιοπνευματικῶς, ζητᾶται νά γίνῃ τώρα καί μέ τήν Συνοδικὴ συγκατάθεση τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μέ τήν «λογικὴ» ἐκδόσεως τοῦ Τόμου «Αὐτοκεφαλίας» στήν Σχισματικὴ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας, κινδυνεύουμε μελλοντικῶς νά ὀδηγηθοῦμε -ἐνδεχομένως- καί στήν διαμυστηριακὴ ἀποδοχὴ τοῦ Παπισμοῦ καί ἄλλων αἰρετικῶν, χωρὶς τίς θεμελιώδεις προϋποθέσεις τῆς μετανοίας καί τῆς ἀποκηρύξεως τῶν δογματικῶν πλανῶν τους, πρᾶγμα πού ἐπιχειρεῖ σήμερα ὁ Οἰκουμενισμός, ὄχι μόνο στήν θεωρία, ἀλλά ἤδη καί στήν πράξη. Διερωτώμεθα, λοιπόν, εὐλογα, μήπως οἱ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας μας ἀγιοπνευματικοὶ θεσμοὶ ἄρχισαν νά «λειτουργοῦν» ἐρήμην τῆς ἀγιοπνευματικῆς ὑποδομῆς τους. Διερωτώμεθα, μήπως τίς τελευταῖες δεκαετίες εἰσάγεται «νέο ἦθος», μέ τήν κρυφὴ ἐπιδίωξη νά γίνῃ ἔθος-συνήθεια καί στήν συνέχεια ἐθιμικὸ Δίκαιο, πού θά ὑποκαταστήσει τήν Ἱεροκανονικὴ Παράδοση

τῆς Ἐκκλησίας. Ἱστορικά, γνωρίζουμε ὅτι, ὅταν παγιώθηκε μιά τέτοια νοοτροπία στή Δύση, ἡ Δυτική Ἐκκλησία ὀδηγήθηκε στόν Παπισμό -μέ ὅλες τίς δογματικές ἀποκλίσεις του- καί κατέληξε στήν ἀποκοπή της ἀπό τήν Μία καί μόνη Ἐκκλησία.

Συνοψίζοντας, σημειώνουμε, ὅτι ἡ ὅποια ἐνδεχόμενη ἀπόφαση γιά τήν «Αὐτοκεφαλία» τῆς Σχισματικῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀπροϋπόθετη. Ἐπειδή τότε -ἔμμεσα πλὴν σαφῶς- θά σημάνει στήν πράξη μιά παράνομη, ἐκκλησιαστικῶς, θεσμική «νομιμοποίηση» τοῦ ὑφισταμένου Σχίσματος, πρᾶγμα πού δέν ἔχει ἱστορικό προηγούμενο στήν Ἐκκλησιαστική Ἀγιοπατερική Παράδοση. Καί τό σημαντικότερο εἶναι, ὅτι ἡ ἐνδεχόμενη -ἀπροϋπόθετη ἀγιοπνευματικῶς- ἀναγνώριση πλήττει καίρια τήν ἐνότητα τῆς ὅλης Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τίποτε δέν ὑπάρχει πολυτιμότερο. Ὁ κίνδυνος εἶναι ὁρατός, νά δημιουργηθοῦν δηλαδή Σχίσματα στό πλαίσιο τῆς ὅλης Ἐκκλησίας, ἐξαιτίας τῆς ἐνδεχόμενης συμφωνίας Σας γιά τήν ἀναγνώριση τοῦ «Αὐτοκεφάλου» τῆς Σχισματικῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας, πρᾶγμα πού ἐγκαρδίως ἀπευχόμεθα.

Τέλος, ἡ πνευματική λύση τοῦ ὑπάρχοντος ἐκκλησιολογικοῦ προβλήματος εἶναι ἡ μετάνοια. Καί δυστυχῶς αὕτη, πρός τό παρόν, λείπει. Ὅμως, ὑπάρχει ρεαλιστική ἐλπίδα. Ὅσοι ἀγαποῦμε ἐν Χριστῷ τήν Ἐκκλησία, ἅς πάρουμε οἱ ἴδιοι μας τό καθάρσιο καί θεουργό φάρμακο τῆς μετανοίας καί τότε ὁ Χριστός θά δώσει στόν ἀσθενῆ τήν θεραπεία, σύμφωνα μέ τήν Ἀγιοπατερική μαρτυρία [Βλ. Ἀγίου Νικολάου Καβάσιλα: «...ὁ καί θαυμάσαι τις ἄν τῆς τοῦ Θεοῦ χρηστότητος, εἰ νόσον μὲν οὐδεὶς ἄν φύγοι τό φάρμακον ἄλλου πίνοντος, εὐθύνης δέ λύοιτ' ἄν ἀλγούντων ἐτέρων», Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, Λόγος Ζ', PG 150, 700C. (Ἐδῶ θά μπορούσε νά θαυμάσει κανεὶς τήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Κανένας δέν μπορεῖ νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό ἀρρώστια, ἄν ἄλλος πιεῖ τό φάρμακο. Ἀπό τίς συνέπειες ὅμως τῆς ἁμαρτίας, μπορεῖ κάποιος νά ἀπαλλαγεῖ, ὅταν ἄλλοι πονοῦν γι' αὐτόν)].

Μέ βαθύτατο σεβασμό

Δημήτριος Τσελεγγίδης

τ. Καθηγητής Α.Π.Θ.

<https://www.impantokratoros.gr/54F7BA9F.el.aspx>

Εκτυπώσιμο: <https://www.imdleio.gr/diaf/2019/Ukr-tseleg.pdf>